

Politik Bilim

“Türkiye İmalât Sanayiinin Yapısal Analizi”

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>

Partilerimizin, ekonominin can damarı olan imalât sanayiimizle ilgili vaatlerini süzgeçten geçirmemize yarayacak önemli bir çalışma var elimizde: Türkiye Kalkınma Bankası (TKB) Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Müdürlüğü'nce (ESAM) hazırlanıp yayımlanan (2007) “**Türkiye İmalât Sanayiinin Yapısal Analizi ve Sektörel Performans Değerlendirmesi**”... 22 ana sektör bazında yapılan analizleri kapsayan bu çalışma, sanayideki durumumuzu bütün açıklığıyla ortaya koyuyor. Analizler 1997–2006 dönemine ait şu verilere dayandırılmış:

- Sektörde faaliyet gösteren firma sayısı ve bölgelere göre yüzde dağılımı;
- Sektörde çalışanların sayısı ve bu açıdan sektörün imalât sanayiindeki yüzde ağırlığı;
- Sektörün yarattığı katma değer ve bu açıdan imalât sanayiindeki yüzde ağırlığı;
- Üretim endeksi, kapasite kullanım oranı ve üretim değeri açısından sektördeki gelişmeler;
- Sektörde ihracat, ithalât ve ihracatın ithalâtı karşılama oranındaki gelişmeler;
- Sektörün dış ticaretteki rekabet gücü (açıklanmış karşılaştırmalı üstünlükler açısından);
- Sektörün üretimde çalışanlar endeksi ve üretimde çalışılan saat endeksi;
- Sektörün üretimde çalışan kişi ve üretimde çalışılan saat başına kısmî verimlilik endeksleri temel alındığında sektörün verimlilik durumu;
- Sektörde fiyatlardaki gelişmeler.

Çalışmada, imalât sanayiimizdeki durumu bütünsel olarak görebilmemiz için, 22 sektör bazındaki analizlere dayanılarak genel bir değerlendirme de yapılmış. ESAM Müdürü Oktay Küçükkiremitçi tarafından yapılan bu değerlendirmedeki tespitlerden şu ikisi çok çarpıcı:

- *“İmalât sanayiinin istihdam yaratma potansiyelini ifâde eden çalışanlar endeksi 1997–2006 döneminde %16'lık bir azalma göstermiştir. Azalma, görülen üretim artışına rağmen, sanayimizin istihdam yaratamadığı, aksine istihdam düzeyinin düştüğü anlamına gelmektedir...”*
- *“İmalât sanayii dış ticaret hacmi 1997'deki 63 milyar USD düzeyinden 2005 yılı sonu itibâriyle 163 milyar USD düzeyine ulaşmıştır; ancak bu artış içinde ihracat artışının (yaklaşık 45,5 milyar USD), ithalât artışının gerisinde kaldığı ve bu nedenle de 1997–2006 döneminde imalât sanayii dış ticaret açığının 146 milyar USD düzeyine ulaştığı [2006'da bu açığın büyümeye devam ettiği bilinmektedir. (AG)] ve dönem ortalaması olarak ihracatın ithalâtı karşılama oranının %72'ler düzeyinde olduğu görülmektedir.”*

Şimdi bir sanayi düşünün: İstihdam yaratamıyor. Aksine, istihdam düzeyi düşüyor. Ve bu sanayi sürekli dış ticaret açığı veriyor; ihracatı ithalâtını karşılayamıyor... Bu resim değişmezse, sanayimizi bilmem ama Türkiye'nin geleceği karanlık. Yoksa bizim sanayicilerimiz, müteşebbislerimiz, iş adamlarımız bu karanlığı bizden daha iyi gördükleri için mi, Allahın günü ellerinde avuçlarında fabrika, banka ne varsa yabancılara satıp duruyorlar? “Durum bu kadar ciddî ise, o zaman yabancılar niçin bunları satın alıyor”, diyeceksiniz ama onlar için hava hoş. Onlar küresel oyuncu; her türlü esnekliğe sahipler. İstihdam yaratmak; dış ticaret açığı vermemek gibi bir dertleri zâten yok. Türkiye'nin bugünkü şartlarda, bir imalât merkezi olarak, onlar için belli bir câzibesi var. Bir süre sonra baktılar bu ülkede daha ucuza üretme imkânı ve işin herhangi bir pazar câzibesi kalmadı; üretim coğrafyalarını değiştiriverirler, geçer giderler. O zamana kadar da hiç şüphemiz olmasın, yatırdıkları parayı çoktan misliyle çıkarmış olurlar.

TKB-ESAM'ın bu kapsamlı ve titiz çalışması bizlere sanayimiz üzerinde yeniden düşünme fırsatını veriyor. İktidâra tâlip olan partilerimizin uzmanları da sanayimizin, bankacılığımızın şu el değiştirme furyasında, muhakkak, bu çalışmayı iyi incelemiş ve parti önderlerine gerekli tavsiyelerde bulunmuşlardır. Bakalım, bunlardan parti programlarına yansıyan olmuş mu?

CBT. 13 Temmuz 2007